

MH
Sept 9
Mu-25359

HUNGARY

EXILE (812.61 England)

VISITING REFUGEE DETAINED IN HUNGARY

SOURCE RELIABILITY: Believed to be reliable.

812.6

DATE OF OBSERVATION: August 1964.

EVALUATION COMMENT: This report, following upon many rumors, is a concrete case in which an exile was not permitted to return from a visit to Hungary. The importance of it is the greater since the regime press has been asserting that even those Hungarians can return without harm who have not yet obtained foreign citizenship.

English translation follows Hungarian text.

x x x

Forrás 1956 végén hagyta el Magyarországot és Angliában kapott menedékjogot. Angliában angol nőt vett feleségül. Házasságából két gyerek született. Foglalkozása vasmunkás. 1963 nyarán a GENFi egyezményes utlevelére beutazási engedélyt kért Magyarországra a LONDONi magyar követségen.

A LONDONi magyar követségen biztosították arról, hogy minden akadály nélkül visszatérhet Angliába és Magyarországot bántatlanul elhagyhatja. Forrás utjának a követségen is bevalólt célja az volt, hogy körülnéz Magyarországon és saját szemével győződjék meg arról, hogy vajon a helyzet már javult-e annyira, hogy angolszármazású feleségével is végleg visszatérhetne-e Magyarországra.

Csehszlovákián keresztül utazva KOMÁROMnál lépte át a magyar határt 1963 Augustus 11-én. A határon egyezményes utlevelét elvették tőle, tiltakozása ellenére azzal, "hogy erre már ugy sem lesz szüksége". Egy zöld színű igazolóíratot nyomtak a kezébe. Közölték vele, hogy ezzel az irattal azonnal érkezése után jelentkezzék a Népköztársaság utja 12.sz. alatt a "hazahozatali bizottságnál".

BUDAPESTen nővérénél szállt meg. Unokahugától

(over)

kisérve másnap reggel jelentkezett a megadott címen. Itt reggel fél kilenctől este hatig hallgatták ki. Nyugati futtbal szerepléséről sokat tudtak. Unokahuga aznap estig szintén nem hagyhatta el az épületet. Kosztot mindketten bőségesen kaptak. A kihallgatás hangja kemény, de nagyon udvarias volt. A kihallgatást még három napig folytatták. Ez alatt az idő alatt rendőri felügyelet alá helyezték, de az épületet este elhagyhatta. Este köteles volt a lakásán tartózkodni. Nagyon részletesen be kellett számolnia a hét év történetéről. Kikkel érintkezett, hol dolgozott stb. Különösen azt látszottak keresni, nem kapott-e valamelyik külföldi kémszervezettől valamiféle megbízást. Forrás az egész kihallgatás során hangsúlyozta, hogy csak ideiglenesen szétnézni jött Magyarországra, családját Angliában hagyta és ezért kéri vissza egyezményes utlevelét. Azzal vigasztalták, hogy úgy megszeret majd Magyarországon, hogy eszébe se jut visszatérni.

A kihallgatások befejezte után személyi igazolványt kapott. Ettől kezdve állandóan és legkülönbözőbb hivatalokban kérte elvett utlevelének visszaadását (pl. vámhivatal, belügy utlevélosztály, belügy központ). Ezek a kéréseit hol elutasították, hogy azzal háritották el, hogy nem illetékesek. Eleinte nővérénél lakott, majd Várpalotára ment el dolgozni. 6.50 Ft órabért kapott, mint tanulatlan vasmunkás. Közben több hónapig beteg is volt.

Hosszu utánjárás után a belügy utlevélosztálya 1964 július 14-én kiállított Forrás számára egy "konzuli utlevelet".

Az utiköltség megfizetésére nem kapott valutát, holott visszatértkor majd 100 Fontot váltott be hivatalos árfolyamon forinttra. Elutasították azt a kérését is, hogy jegyét a MALÉV-nél forintban fizethesse meg, amire pedig a "látogató utlevelesek" is jogosultak. Az utlevél birtokában Forrás 1964 augusztus 8-án hagyta el Magyarországot, miután előzőleg angol vizumot és több országra átutazó vizumot kellett szereznie.

Forrás konkluziója: "örült voltam, hogy meg akartam látogatni Magyarországot. A jelenlegi körülmények mellett kizárt dolog, hogy az ember egy nyugaton született nővel Magyarországon letelepedjék az óriási életszínvonalkülönbségek miatt. Hat év honvagy után Magyarország sokkal szebbnek látszott. A valóság kiábrándító volt. Sehol nem bántottak, de a velem használt hang sokszor nem volt emberhez méltó."

English Translation

Source left Hungary at the end of 1956 and was granted political asylum in England. He married an English girl and has two children. He is an iron-worker. In summer

(over)

1963, he applied at the LONDON Hungarian legation for an entry permit to Hungary. He is a holder of a GENEVA convention travel document.

He was assured at the LONDON Hungarian legation that there would be no obstacle to his return to England, and that he would be able to leave Hungary unmolested. Source's real purpose in visiting Hungary -- which he also admitted at the legation -- was to see for himself whether conditions in Hungary had improved to such a degree that he could return for good to the country with his British-born wife.

Travelling via Czechoslovakia, he crossed the border at KOMAROM on 11 August 1963. Despite his protests, his travel document was taken away from him at the frontier, with the comment that "it won't be of any use to you anyway." Instead a green colored certificate was thrust into his hand and he was told that he should report with it immediately upon his arrival to the "repatriation committee," Nepkoztartasag Road No.12.

He stayed with his sister in BUDAPEST. Accompanied by his niece, he reported the following morning at the address given to him. He was questioned there from 0830 in the morning until 1800 hours. His interrogators knew a great deal about his life as a soccer player. His niece, too, had to stay in the building the whole day. They were given abundant food. The tone of the investigators was tough, but polite. The hearings lasted for three days. During these days, he was under police surveillance, but he was allowed to leave the building at night. He was compelled to spend his evenings in his sister's apartment. He had to give a detailed account of what had happened to him during the seven years since he left Hungary. Whom he had met, where he worked, etc. His interrogators seemed very anxious to discover whether he was working for a foreign spy ring. During the whole course of the hearings, source stressed that he was only on a brief visit to Hungary, in order to see conditions for himself. He had left his family in England, and hence he requested that his travel document be returned. His interrogators comforted him by saying that he would love life in Hungary so much that he would never think of returning to England.

After the hearings were over, he received an identification card. From that time on, source continuously applied at various offices, such as the customs office, the passport department and the Interior Ministry, etc., to have his passport returned. His request was either rejected or the pretext was used that that particular office was not empowered to do so. First he lived with his sister and then he worked at VARPALOTA. He was paid 6.50 Forint hourly wages as an unskilled ironworker. In the meantime, he was sick for several months.

After having gone to all lengths, the passport section of the Interior Ministry issued him a "consular passport" on 14 July 1964.

He received no foreign currency for his travel expenses although after his arrival he had exchanged almost £ 100 for forints at the official rate of exchange. His request to pay to MALEV (Hungarian Airlines) for his flight in forints was also rejected, though holders of "visiting passports" are entitled to do this. After source had his passport, he left Hungary on 8 August 1964, after having previously collected a British and other visas.

Source's conclusions: "I was a fool when I wanted to visit Hungary. It is impossible, under present circumstances, to resettle in Hungary with a wife born in the West. There is too great a difference in the living standards. After six years' homesickness, Hungary seemed much more beautiful from the distance. But reality was disappointing. Though I was not hurt by anyone, the manner in which they treated me was not worthy for a human being."

End